

Cümlede yüklem hareket bildiriyorsa **fiil**, durum bildiriyorsa **isim** cümlesidir.

Cümle anlamını değerlendirirken yüklem ifade ettiği anlamı ön planda tutmalıyız.

Yüklem sonradan olduğu cümlelere **kurallı**, yüklemi sonradan olmayan cümlelere **kuralsız (devrik)**, yüklemi olmayan cümlelere de **eksiltili** cümle denir.

www.yeninesilturkce.com

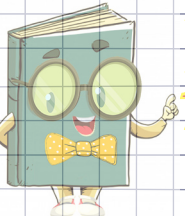
“Bazı cümleler yapıcı olumsuz olduğu halde anlamca olumlu olabilir.”

Ör: Seni sevmiyor değilim. (Seviyorum)

“Bazı cümlelerde ise yapıcı olumlu görüldüğü halde anlamca olumsuz olabilir.”

Ör: Bu yağmurda sokakta dolaşılır mı hiç! (Dolaşılmaz)

Hasmetli: Görkemli bir durum için kullanılır veya hükümdarlara da verilen ünvandır.

Yeni Nesil Türkçe

Aşağıdaki cümleleri yüklem türlerine göre değerlendiriniz.

Cümleler	İsim Cümlesi	Fiil Cümlesi
1-Havalar oldukça sıcaktı.		
2-Geçen hafta bizde misafirler vardı.		
3-Sen asla bu işi yapamazsın.		
4-Saçları epey kısaymış.		
5-Seni asla affetmem.		
6-Bir gün uzaklardan bir adam gelmiş.		
7-Annemin hazırladığı yemekler güzeldi, gerçekten.		
8-Gelecek misiniz bizimle?		
9-Birazdan kudurur deniz.		
10-Tv'de film yeni başladı.		

Aşağıdaki cümleleri anlamlarına göre değerlendiriniz.

Cümleler	Olumlu Cümle	Olumsuz Cümle	Soru Cümlesi	Emir Cümlesi	Ünlem Cümlesi
1-Söyle onlara hemen gelsinler.					
2-Sizde beş lira var mıydı?					
3-Sen güzel değilsin.					
4-Hayatta ona inanmam.					
5-Eyvah, yine kavgaya karışmış!					
6-İki bardak çay içtim.					
7-Bizimle gelecek misin?					
8-Çabuk burayı terk et.					
9-Tüh, seni aramayı unuttuk.					
10-İki saat kitap okurum, her gün.					

Aşağıdaki cümleleri yüklem yerine göre değerlendiriniz.

Cümleler	Kurallı Cümle	Kuralsız Cümle	Eksiltili Cümle
1-Bugün uzaklardan geldim, dedi.			
2-Sen benim için çok...			
3-Gidiyorum buralardan.			
4-Sensizdim, uzaklardan geldim.			
5-Bugün çok özledim seni.			
6-Yine akşam, yine sessizlik, hep sessizlik.			
7-Geçen hafta tatile gitmiştik.			
8-Hep sen vardın yanımda.			
9-Kumandayı uzatır mısın bana?			
10-Herkes, her şeyi bildiğini sanır.			

Basit cümlede tek yargı bulunur o da yüklemdir.

Birleşik cümlelerde esas olan bir yüklem bir de yan yargı içeren kelimelerdir.

Fiilimsi + yüklem

-Ki + yüklem

-Se + yüklem

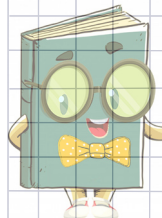
ve iç içe birleşik cümle şeklinde yapılır.

www.yeninesilturkce.com

Sıralı cümlelerle en az iki yüklem bulunur. Cümleler virgül veya noktalı virgüllerle birbirlerine bağlanır.

Bağlı cümlelerle en az iki yüklem bulunur. Cümleler bağlaçlarla birbirlerine bağlanır.

**Yeni
Nesil
Türkçe**

CÜMLE TÜRLERİ

Aşağıdaki cümleleri yapılarına göre değerlendiriniz.

Cümleler	Basit Cümle	Birleşik Cümle	Sıralı Cümleler	Bağlı Cümle
1-Hem ders çalışmıyor hem başarılı olmak istiyor.				
2-Seninle görüşmek istiyormuş.				
3-Uzaklardan bir leylek göç etmiş.				
4-Geldim, seni bir türlü göremedim.				
5-Bizimle gelersen mutlu olursun.				
6-Git de büyüğün gelsin.				
7-Sen çok iyiydin, ben kıymetini bilemedim.				
8-Çor yorgunum, dedi.				
9-Gün içinde epey ders çalıştım.				
10-Biliyorum fakat soruları çözemiyorum.				
Cümleler	Basit Cümle	Birleşik Cümle	Sıralı Cümleler	Bağlı Cümle
11-Uzman biriydi, her konuda konuşabiliyordu.				
12-Kumandalı bir araba alarak çocukları mutlu ettik.				
13-Sen geldin ve bütün hayatım değişti.				
14-Ona güzel bir hediye aldım.				
15-Kırtasiyeden birkaç kalem aldım.				
16-Sen çok farklısın, herkese değer veriyorsun.				
17-Öyle güzel ki ben onu çok beğeniyorum.				
18-Çok kitap okuyorum ama kendimi anlatamıyorum.				
19-Ders çalış, hayal kur, başar.				
20-Asla seninle konuşmayacağım.				

Aşağıdaki sıralı cümleleri öğelerine ayırarak ortak olan öğeleri belirtiniz.

1. Mart kapıdan baktırır, kazma kürek yaktırır.

2.Arkadaşım defterini kaybetti, iki saat sonra buldu.

3-Ali dün ders çalıştı, dışarı çıkmadı.

4-Onu bana beni ona şikayet eder.

*Sıralı cümle ile bağlı cümle arasındaki fark; sıralı cümlelerle noktalama işareti kullanılır. Bağlı cümlelerle bağlaçlar

Cümle türleri sorularında öncelikle yüklem sayısına bakılır. Tek yüklemlı cümle ise basit veya birleşik olabilir.

En az iki yüklemlı cümlelerde ise ya sıralı cümledir ya da bağlı cümledir.

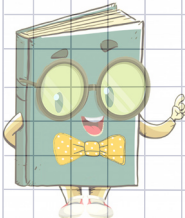
www.yeninesilturkce.com

Türk dilini konuşulan 250 milyon insan vardır. Belli başlı ülkeler şunlardır:

Türkiye.
Azerbaycan.
Kazakistan.
Kırgızistan.
Özbekistan...

Yeni Nesil Türkçe

CÜMLE TÜRLERİ

Aşağıdaki cümleleri özelliklerine göre değerlendiriniz.

1-Senin burada olduğunu bilmiyordum.

Yüklemin Türüne Göre:

Yüklemin Yerine Göre:

Anlamına Göre:

Yapısına Göre:

2-Bize gelmedi ve telefonlarımızı açmadı.

Yüklemin Türüne Göre:

Yüklemin Yerine Göre:

Anlamına Göre:

Yapısına Göre:

3-Ders çalışırsak başarılı olur muyuz?

Yüklemin Türüne Göre:

Yüklemin Yerine Göre:

Anlamına Göre:

Yapısına Göre:

4-Sevdiklerine zaman ayırmak önemlidir.

Yüklemin Türüne Göre:

Yüklemin Yerine Göre:

Anlamına Göre:

Yapısına Göre:

5-Hava güzeldi, insanlar neşeliydi.

Yüklemin Türüne Göre:

Yüklemin Yerine Göre:

Anlamına Göre:

Yapısına Göre:

6-Sen bu işi yapamazsın, demez mi?

Yüklemin Türüne Göre:

Yüklemin Yerine Göre:

Anlamına Göre:

Yapısına Göre:

7-Konuştum onunla her meseleyi.

Yüklemin Türüne Göre:

Yüklemin Yerine Göre:

Anlamına Göre:

Yapısına Göre:

8-Hava öyle güzel ki anlatamam.

Yüklemin Türüne Göre:

Yüklemin Yerine Göre:

Anlamına Göre:

Yapısına Göre:

9-Tüh, kaybettik çocuğu sahilde!

Yüklemin Türüne Göre:

Yüklemin Yerine Göre:

Anlamına Göre:

Yapısına Göre:

10-Ne ders söz dinliyor ne görevlerini yapıyor.

Yüklemin Türüne Göre:

Yüklemin Yerine Göre:

Anlamına Göre:

Yapısına Göre:

11-Gittik köye, görüştük atalarımızla.

Yüklemin Türüne Göre:

Yüklemin Yerine Göre:

Anlamına Göre:

Yapısına Göre:

12-Onun anısını yaşatmak için eşyalarına dokunmadık.

Yüklemin Türüne Göre:

Yüklemin Yerine Göre:

Anlamına Göre:

Yapısına Göre:

13-Ben bu işin sonuçlarını kestiremedim.

Yüklemin Türüne Göre:

Yüklemin Yerine Göre:

Anlamına Göre:

Yapısına Göre:

14-Onu çok aradık ve sonuçta beklediğimiz gibi oldu.

Yüklemin Türüne Göre:

Yüklemin Yerine Göre:

Anlamına Göre:

Yapısına Göre:

CÜMLE TÜRLERİ ÇALIŞMA KAĞIDI CEVAPLARI-1

Aşağıdaki cümleleri yüklem türlerine göre değerlendiriniz.

Cümleler	İsim Cümlesi	Fiil Cümlesi
1-Havalar oldukça sıcaktı.	*	
2-Geçen hafta bizde misafirler vardı.	*	
3-Sen asla bu işi yapamazsın.		*
4-Saçları epey kısaymış.	*	
5-Seni asla affetmem.	*	
6-Bir gün uzaklardan bir adam gelmiş.		*
7-Annemin hazırladığı yemekler güzeldi, gerçekten.	*	
8-Gelecek misiniz bizimle?		*
9-Birazdan kudurun deniz.		*
10-Tv'de film yeni başladı.		*

Aşağıdaki cümleleri anlamlarına göre değerlendiriniz.

Cümleler	Olumlu Cümle	Olumsuz Cümle	Soru Cümlesi	Emir Cümlesi	Ünlem Cümlesi
1-Söyle onlara hemen gelsinler.				*	
2-Sizde beş lira var mıydı?			*		
3-Sen güzel değilsin.		*			
4-Hayatta ona inanmam.		*			
5-Eyvah, yine kavgaya karışmış!					*
6-İki bardak çay içtim.	*				
7-Bizimle gelecek misin?			*		
8-Çabuk burayı terk et.				*	
9-Tüh, seni aramayı unuttuk.					*
10-İki saat kitap okurum, her gün.	*				

Aşağıdaki cümleleri yüklem türüne göre değerlendiriniz.

Cümleler	Kurallı Cümle	Kuralsız Cümle	Eksilti Cümle
1-Bugün uzaklardan geldim, dedi.	*		
2-Sen benim için çok...			*
3-Gidiyorum buralardan.		*	
4-Sensizdim, uzaklardan geldim.	*		
5-Bugün çok özledim seni.		*	
6-Yine akşam, yine sessizlik, hep sessizlik.			*
7-Geçen hafta tatile gitmiştik.	*		
8-Hep sen vardın yanımda.		*	
9-Kumandayı uzatır mısın bana?		*	
10-Herkes, her şeyi bildiğini sanır.	*		

Aşağıdaki cümleleri yapılarına göre değerlendiriniz.

Cümleler	Basit Cümle	Birleşik Cümle	Sıralı Cümleler	Bağlı Cümle
1-Hem ders çalışmıyor hem başarılı olmak istiyor.				*
2-Seninle görüşmek istiyormuş.		*		
3-Uzaklardan bir leylek göç etmiş.	*			
4-Geldim, seni bir türlü göremedim.			*	
5-Bizimle gelirsen mutlu olursun.		*		
6-Git de büyüğün gelsin.				*
7-Sen çok iyiydin, ben kıymetini bilemedim.			*	
8-Çor yorgunum, dedi.		*		
9-Gün içinde epey ders çalıştım.	*			
10-Biliyorum fakat soruları çözemiyorum.				*

Cümleler	Basit Cümle	Birleşik Cümle	Sıralı Cümleler	Bağlı Cümle
11-Uzman biriydi, her konuda konuşabiliyordu.			*	
12-Kumandalı bir araba alarak çocukları mutlu ettik.		*		
13-Sen geldin ve bütün hayatım değişti.				*
14-Ona güzel bir hediye aldım.	*			
15-Kırtasiyeden birkaç kalem aldım.	*			
16-Sen çok farklısın, herkese değer veriyorsun.			*	
17-Öyle güzel ki ben onu çok beğeniyorum.		*		
18-Çok kitap okuyorum ama kendimi anlatamıyorum.				*
19-Ders çalış, hayal kur, başlar.			*	
20-Asla seninle konuşmayacağım.	*			

Aşağıdaki sıralı cümleleri öğelerine ayırarak ortak olan öğeleri belirtiniz.

1. Mart kapıdan baktırır, (Mart) kazma kürek yaktırır.
Özne Yer T Yüklem (Özne) Belirtisiz N. Yüklem
Özneleri ortak sıralı cümle.

2. Arkadaşım defterini kaybetti, (Arkadaşım defterini) iki saat sonra buldu.
Özne Nesne yüklem (Özne nesne) Zarf Tümleci Yüklem
Özne+ nesne ortak sıralı cümle

3- (Ali dün) ders çalıştı, (Ali dün) dışarı çıkmadı.
Özne Zarf T. Nesne Yüklem (Özne Zarf T.) Zarf T. Yüklem
Özne+ zarf tümleci ortak sıralı cümle

4- (O) Onu bana (şikayet eder) beni ona şikayet eder.
Gizli Özne Nesne Yer T. Yüklem Nesne Yer T. Yüklem
Özne+ yüklem ortak sıralı cümle

Aşağıdaki cümleleri özelliklerine göre değerlendiriniz.

1-Senin burada olduğunu bilmiyordum.

Yüklem Türüne Göre: Fiil

Yüklem Yerine Göre: Kurallı

Anlamına Göre: Olumsuz

Yapısına Göre: Birleşik(Girişik)

2-Bize gelmedi ve telefonlarımızı açmadı.

Yüklem Türüne Göre: Fiil

Yüklem Yerine Göre: Kurallı

Anlamına Göre: Olumsuz

Yapısına Göre: Bağlı

3-Ders çalışırsak başarılı olur muyuz?

Yüklem Türüne Göre: Fiil

Yüklem Yerine Göre: Kurallı

Anlamına Göre: Soru

Yapısına Göre: Birleşik(Şart)

4-Sevdiklerine zaman ayırmak önemlidir.

Yüklem Türüne Göre: İsim

Yüklem Yerine Göre: Kurallı

Anlamına Göre: Olumlu

Yapısına Göre: Birleşik(Girişik)

5-Hava güzeldi, insanlar neşeliydi.

Yüklem Türüne Göre: İsim

Yüklem Yerine Göre: Kurallı

Anlamına Göre: Olumlu

Yapısına Göre: Sıralı

6-Sen bu işi yapamazsın, demez mi?

Yüklem Türüne Göre: Fiil

Yüklem Yerine Göre: Kurallı

Anlamına Göre: Soru

Yapısına Göre: Birleşik(İç içe)

7-Konuştum onunla her meseleyi.

Yüklem Türüne Göre: Fiil

Yüklem Yerine Göre: Devrik

Anlamına Göre: Olumlu

Yapısına Göre: Basit

8-Hava öyle güzel ki anlatamam.

Yüklem Türüne Göre: Fiil

Yüklem Yerine Göre: Kurallı

Anlamına Göre: Olumsuz

Yapısına Göre: Birleşik(-Ki'li)

9-Tüh, kaybettik çocuğu sahilde!

Yüklem Türüne Göre: Fiil

Yüklem Yerine Göre: Devrik

Anlamına Göre: Ünlem

Yapısına Göre: Basit

10-Ne ders söz dinliyor ne görevlerini yapıyor.

Yüklem Türüne Göre: Fiil

Yüklem Yerine Göre: Kurallı

Anlamına Göre: Olumsuz

Yapısına Göre: Bağlı

11-Gittik köye, görüştük atalarımızla.

Yüklem Türüne Göre: Fiil

Yüklem Yerine Göre: Devrik

Anlamına Göre: Olumlu

Yapısına Göre: Sıralı

12-Onun anısını yaşatmak için eşyalarına dokunmadık.

Yüklem Türüne Göre: Fiil

Yüklem Yerine Göre: Kurallı

Anlamına Göre: Olumsuz

Yapısına Göre: Birleşik(Girişik)

13-Ben bu işin sonuçlarını kestiremedim.

Yüklem Türüne Göre: Fiil

Yüklem Yerine Göre: Kurallı

Anlamına Göre: Olumsuz

Yapısına Göre: Basit

14-Onu çok aradık ve sonuçta beklediğimiz gibi oldu.

Yüklem Türüne Göre: Fiil

Yüklem Yerine Göre: Kurallı

Anlamına Göre: Olumlu

Yapısına Göre: Bağlı